

09.06.2025 - 155 ROCZNICA ŚMIERCI CHARLESA DICKENSA

(1812-1870)

Krótką notatka o CHARLESIE DICKENSIE

Charles Dickens (1812-1870) jest uznawany za najwybitniejszego, wręcz pomnikowego przedstawiciela angielskiej powieści społeczno-obyczajowej drugiej połowy XIX wieku czyli czasów królowej Wiktorii.

Charles Dickens urodził się w położonym pod Portsmouth Landport, zmarł w leżącym pod Rochester w hrabstwie Kent Gadshill. Za młodu był stenotypistą i sprawozdawcą parlamentarnym dzienników ukazujących się w stolicy Wielkiej Brytanii. Wielka popularność pierwszych powieści sprawiła jednak, że już od połowy lat. 30. mógł całkowicie poświęcić się pracy literata.

Początek twórczości literackiej Dickensa to wydany w roku 1836 zbiór artykułów społeczno-obyczajowych Szkice Boza (wydanie polskie dopiero w r. 1955). Bardzo dużą popularność i dochody zapewniające dostatek i bezpieczeństwo finansowe przyniósł publikowany początkowo w odcinkach Klub Pickwicka (1836-37, przekład polski już w r. 1870). Powieść jest kolorową panoramą obyczajową, ujętą w ciąg epizodów z podróży i przygód ekscentrycznych postaci, Pisarz przedstawił w niej satyryczną i pełną komizmu mozaikę rozmaitych środowisk społeczeństwa Anglii pierwszej połowy XIX wieku.

W latach 1837-1839 w prasie ukazywały się kolejne odcinki powieści Oliwer Twist (wyd. polskie w r. 1846). Właśnie od niej rozpoczęła się seria dzieł o formie podobnej do romansów biograficzno-awanturniczych, lecz konsekwentnie podejmujących problematykę społeczną i obyczajową, jednakże przez pryzmat losów dzieci z nizin społecznych Londynu, stających się łatwym łupem dla przestępców (zw. najchętniej czytana powieść Dickensa David Copperfield, drukowana w l. 1849-1850, wydana w wolnym przekładzie F.S. Dmochowskiego jako Wspomnienia sieroty w r. 1857, a w przekładzie sensu stricto w r. 1888).

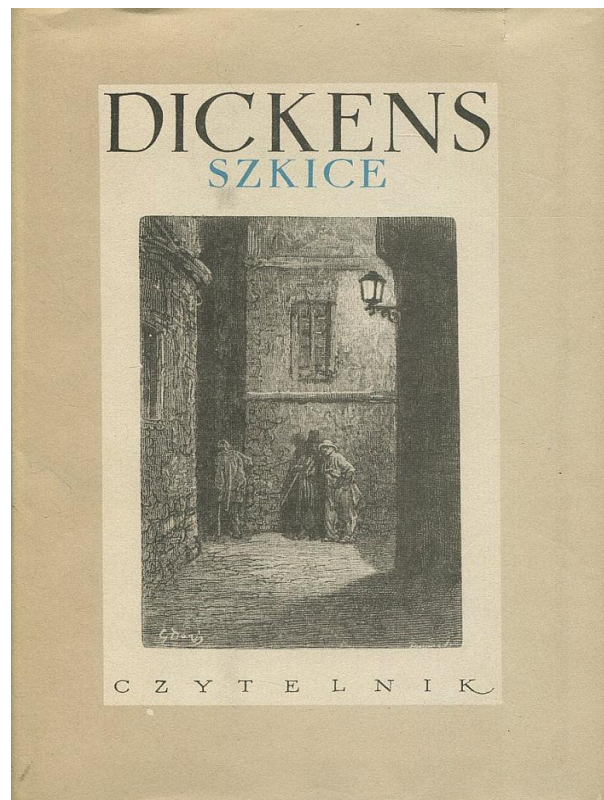
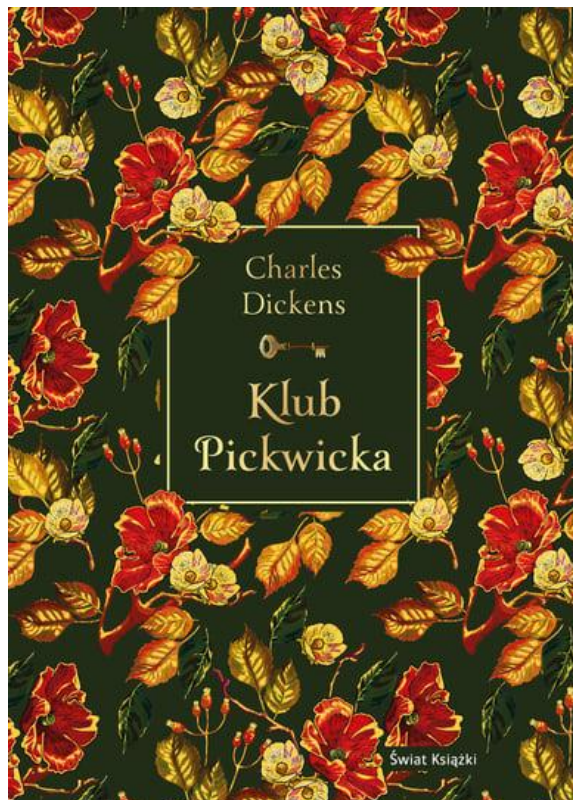
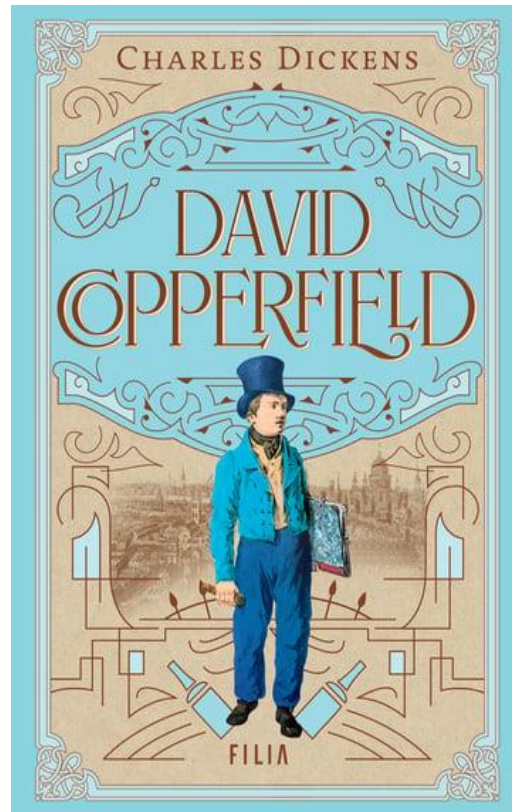
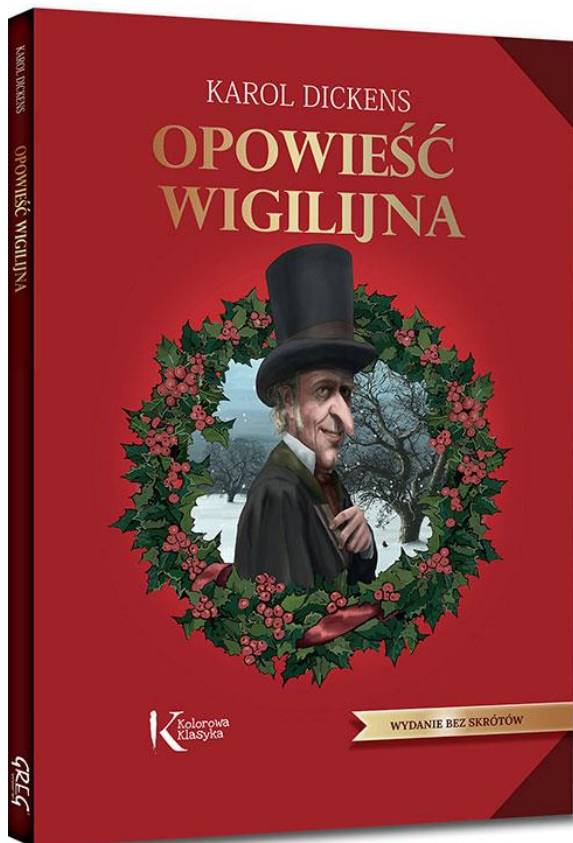
Doskonale znana m.in. dzięki adaptacjom filmowym Opowieść wigilijna (1843, wyd. pol. 1879) należy do odrębnego cyklu tzw. opowieści gwiazdkowych, utrzymanych w optymistycznym, pogodnym tonie, gloryfikujących dobroć i życzliwość człowieka. Kolejne powieści stają się jednak bardziej pesymistyczne, przede wszystkim z powodu przeświadczenia Pisarza, że zło społeczne i moralne nie mogą być pokonane (zw. potępiające i ostro krytykujące wyzysk robotników fabrycznych Ciężkie czasy z r. 1854, wyd. pol. 1899). Bardziej optymistyczne akcenty widać w Wielkich Nadziejach (1860-61, przekład polski 1868). Dickens porusza tu przede wszystkim kwestię niszczącego wpływu bogactwa na jednostkę ludzką,

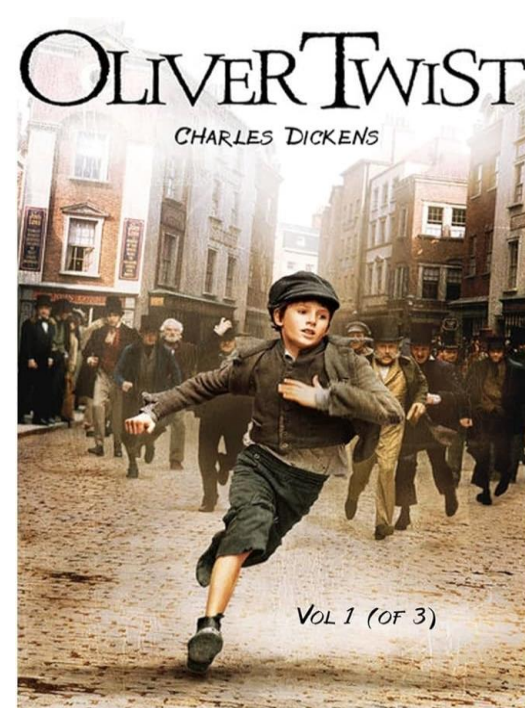
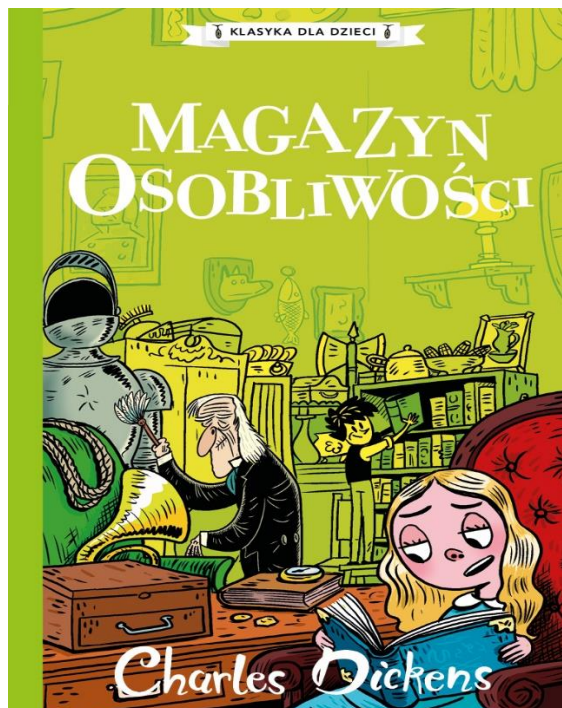
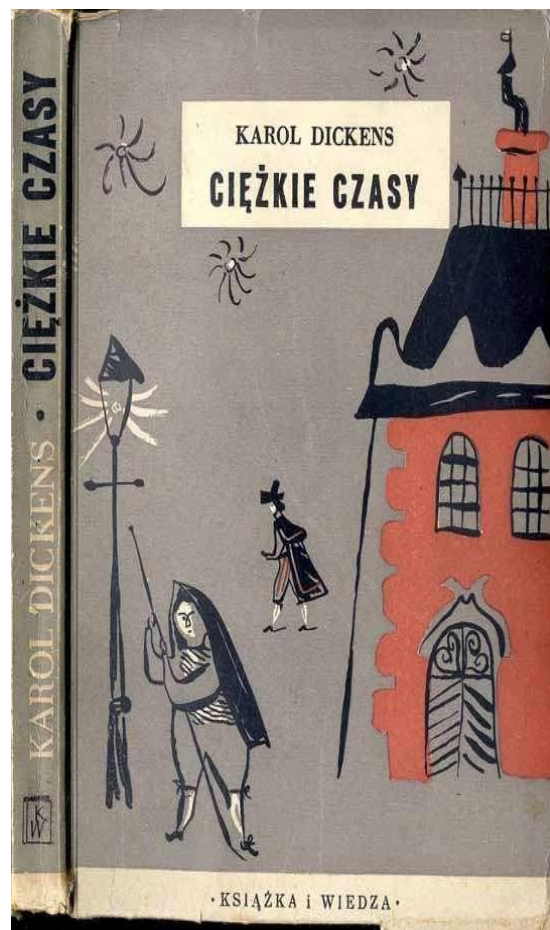
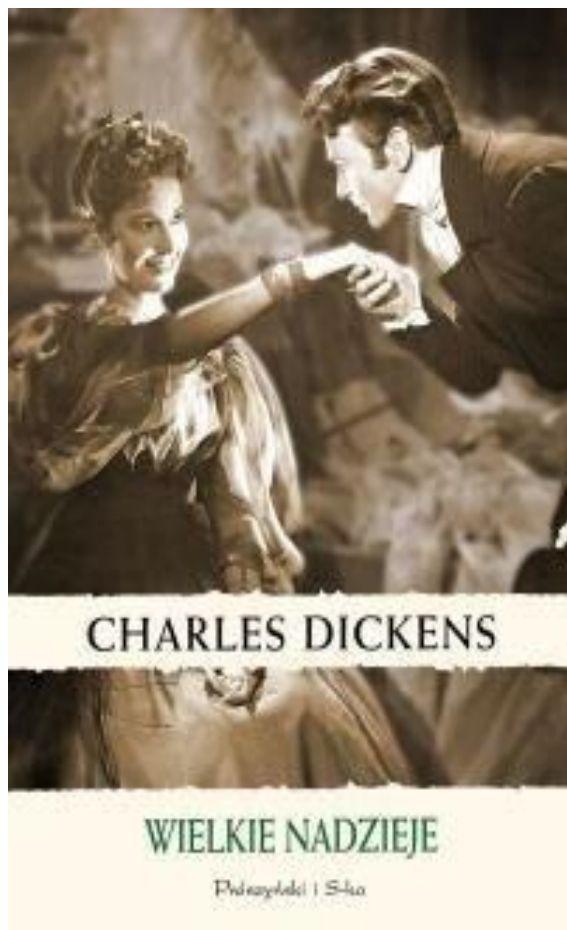
jednak nie pozostawia swych bohaterów bez szans na odnowę moralną. Do wybitnych dzieł autora Davida Copperfielda znawcy zaliczają też historyczną Opowieść o dwóch miastach (1859, wyd. polskie 1863). Akcja osnutej wokół rewolucji francuskiej lat 1789-1799 toczy się w Londynie i w Paryżu.

Powieści Dickensa świadczą o wrażliwości na krzywdę i niesprawiedliwość społeczną oraz bezduszość interpretowanych w duchu leseferyzmu przepisów prawa, zwłaszcza wobec ludzi ubogich. Poszczególne utwory łączą w spójną kompozycję charakterystyczną dla romantyzmu atmosferę liryzmu i baśniowości z realistycznym i bardzo szczegółowym opisem rozmaitych środowisk społecznych (zamożne mieszczaństwo, burżuazja, biedota angielskich miast). Autor Klubu Pickwicka był również świetnym kronikarzem współczesnego mu Londynu, utrwalając m.in. sylwetki ekscentryków i dziwaków, których nie brakło w stolicy Anglii. Rzeczywistość społeczną prezentował w sposób realistyczny, ukazując idealizowane albo karykaturalizowane postawy emocjonalne i zachowania w całej ich różnorodności i zmienności. Towarzyszył temu komizm postaci i sytuacji i bogactwo nastrojów. Właśnie w tych cechach twórczości Charlesa Dickensa znawcy dopatrywali się literackiego mistrzostwa. Głosy krytyczne zwracały się zwykle przeciwko nadmiarowi patosu, sentymentalizmowi, publicystycznemu i interwencjonistycznemu charakterowi dzieł oraz antyintelektualizmowi i niedostatkowi w portretowaniu bohaterów (zarzut braku psychologizmu). Powieści autora Opowieści wigilijnej mocno wpłynęły na kształt prozy realistycznej XIX i XX stulecia, zarówno w krajach kultury anglosaskiej jak i w całej Europie. W Polsce Dickensem inspirował się np. Bolesław Prus.

Źródło: https://poezja.org/wz/Charles_Dickens/

ZNANE UTWORY

SŁYNNE CYTATY

WielkieSlova.pl

"Bóg wie, że nie należy nigdy wstydzić się własnych łez. Są one jak deszcz obmywający pył, który zalega nasze stwardniałe serca."

Charles Dickens

WielkieSlova.pl

**"Święta Bożego Narodzenia
(...) to czas hołdu i czci dla samego wydarzenia,
ale dla mnie te święta to także miły czas dobroci,
wybaczenia i miłosierdzia."**

Charles Dickens, "Opowieść wigilijna"

